

Červen 2021

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvm.cz

OBSAH

Blahopřání na červen	3
Výročí června a regionální osobnosti	4
Ze života domova	5
Stálá nabídka měsíce	6
Co se dělo u nás v domově v květnu	8
Pozvánka na akce v červnu	10
Červen, den dětí	11
Pranostiky	15
Mezinárodní dny měsíce června	16
Příběhy pro potěchu duše	17
Ze světa zajímavostí	20
Rozhovor	23
Vtipy	25
Z kuchyně	26
Hádanka	30
Seznam zdrojů	32

BLAHOPŘÁNÍ NA ČERVEN

Růžena Večeřová

Libuše Musilová

Ludmila Juračková

Marie Halámková

Jan Prchal

Božena Částková

Věra Řehulková

*Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně štěstí,
zdraví a spokojenosti do dalších let.*

Obyvatelé a zaměstnanci domova

VÝROČÍ A REGIONÁLNÍ OSOBNOSTI ČERVNA

100. výročí úmrtí

Karel FOERSTER – varhaník, pedagog, skladatel

Narození: 2. 6. 1855 Osenice (Jičín)

Úmrtí: 14. 6. 1921 Znojmo

Byl nevlastním strýcem Josefa Bohuslava Foerster. Studoval housle na pražské konzervatoři, byl členem orchestru Prozatímního divadla, působil jako varhaník ve Znojmě, 1883-1920 byl varhaníkem a ředitelem kůru v Moravských Budějovicích. V Moravských Budějovicích společně se svou manželkou Karlou Foerstrovou založil hudební školu, kde se vyučovalo hře na klavír, housle a zpěvu. Věnoval se i skladatelské činnosti. Byl příslušník českého hudebnického fondu. Je pohřben v Moravských Budějovicích.

120. výročí narození

Zdeněk NOVOTNÝ – pedagog, malíř

Narození: 21. 6. 1901 Havlíčkův Brod

Úmrtí: 8. 1. 1974 Velké Meziříčí

1924-1928 studoval na uměleckoprůmyslové škole v Praze u prof. Bendy a v letech 1928 - 1930 na Akademii výtvarných umění u prof. T. F. Šimona. Učil na gymnáziích v Hodoníně, Kroměříži, Kyjově, Moravských Budějovicích, ve Strážnici, Uherském Brodě, Velkém Meziříčí, Znojmě a Třebíči (1945-1953, 1957-1958). Vystavoval hlavně v Jihlavě, kde byl členem jihlavské pobočky Svazu českých výtvarných umělců, poslední výstava za jeho života se uskutečnila ve Znojmě v roce 1972.

500. výročí úmrtí

Vilém z PERNŠTEJNA – politik

Narození: 1453

Úmrtí: 27. 6. 1521

Syn Jana z Pernštejna (1400 - 1. 9. 1475). Od roku 1472 byl na straně Matyáše Korvína. V letech 1483 - 90 byl nejvyšším maršálkem, v letech 1490-1514 nejvyšším hejtmanem Českého království. Sídlil převážně v Pardubicích. 15. prosince 1490 zastavil Vladislav II. Jagelonský majetek třebíčského kláštera Vilémovi z Pernštejna a převedl na Viléma všechna práva rukojmí opata Trojana a konventu kláštera. Vilém v roce 1491 vyplatil většinu zástavních listů opatů Trojana a Matěje II., provedl opravy na benediktýnském klášteře. Rozvíjel hospodářství na třebíčském panství, zavedl rybníkářství (právo zakládat rybníky potvrdil král Vladislav roku 1492). V roce 1507 rozdělil třebíčské statky mezi své dva syny. Třebíčský klášter a Třebíč přejal starší syn Jan z Pernštejna.

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V květnu se odstěhoval:

Josef Hnízdl do domácí péče

Během května se přistěhovali noví obyvatelé:

Marie Štoksová z Oslavice

Marie Nevrtalová z Velkého Meziříčí

Marie Zubřická z Krásněvsi

František Zubřický z Krásněvsi

Jan Prchal z Jihlavy

Jan Báňa z Řehořova

Zdeněk Marek z Velkého Meziříčí

Lubomír Straka ze Žďáru nad Sázavou

V měsíci květnu odešli z našich řad:

Štěpánka Nováková † 4. 5. 2021

Ing. Nina Stehlíková † 4. 5. 2021

Ludvík Mucha † 13. 5. 2021

Ludmila Hradová † 15. 5. 2021

Karel Havelka † 26. 5. 2021

Bohumila Batelková † 28. 5. 2021

Jan Báňa † 31. 5. 2021

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

• **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Pokud rádi čtete, kontaktujte recepci nebo svého klíčového pracovníka.

• PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Každý všední den	ranní hlášení
Pondělí	canisterapie s paní Vlachovou
Úterý	canisterapie s panem Trojanem spol. cvičení s rehabilitační sestrou
Středa	pracovní činnosti
Čtvrtek	spol. cvičení s rehabilitační sestrou
Pátek	Mše svatá v kapli od 10:30

• SCHRÁNKY DŮVĚRY

V domově jsou umístěny celkem 4 schránky důvěry, kam je možné umístit vzkaz, stížnost, připomínku či podnět k poskytování sociálních služeb v domově. S napsáním vzkazu Vám může pomoci personál, rodina nebo dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- 1. se nachází v 1. poschodí – u vstupu do terapeutické zahrádky
- 2. je ve 2. poschodí – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- 3. je ve 3. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu
- 4. schránka je přenosná a pravidelně se **přenáší po pokojích**

• PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ

- Terapeutická zahrádka za domovem
- Atrium v přízemí

- Venkovní terasy ve 3. poschodí
- Společenské místnosti v každém podlaží
- Dětský koutek ve vstupu do zahrady
- Park za domovem otevřený od dubna do října

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V MĚSÍCI KVĚTNU

V pondělí 3. května oslavila paní Jiřina Bohdalová životní jubileum 90 let. Na její počest jsme si na Univerzitě třetího věku promítli film Jedna kočka za druhou, ve kterém hraje hlavní roli.

Čtvrtek 6. května dopoledne proběhl zahradnický kroužek, kde jsme poznávali pučící větve stromů a keřů, vyráběli kopřivový louhovaný čaj a dali si špěnáťový zákusek s malinami.

Od pátku 7. května se domov na 10 dní preventivně uzavřel návštěvám, aby se daly do pořádku nově objevené komplikace. Ukázalo se, že nastavená opatření fungovala na jedničku a situaci jsme společně opět ustáli, proto se 17. května najelo na starý ale opět omezený návštěvní režim.

Čtvrteční dopoledne 20. května jsme znovu usedli na zahradnickém kroužku a věnovali se jarnímu daru přírody. Šeříku. Vyráběl se šeříkový cukr a šeříkový sirup z otrhaných květů a také jsme se naučili spoustu nových informací o tomto keři.

V pondělí 24. května se konala jedna z dalších canistrapií s fenkami Bessy a Denny, kde jsme se dozvěděli, že Denny bude maminkou.

Během května probíhaly i další aktivity jako je společné cvičení, keramické tvoření, tréninky paměti, čtení na pokojích, individuální rozhovory s klienty na pokojích, atd.

Další vlna rozvolňování začala i u nás a to ve čtvrtek 27. května. Návštěvy jsou stanoveny na úterky, středy, čtvrtky a soboty v čase 13:00 až 16:30. Novinkou je, že se návštěvníci nemusí rezervovat na určitou hodinu; podmínkou pro vstup stále zůstává negativní test nebo potvrzení o prodělání či průkaz vakcinace.

POZVÁNKA NA AKCE V ČERVNU

Zahradnický kroužek

Canisterapie

Návštěva VÚVM

Posezení na zahradě

Kuželky

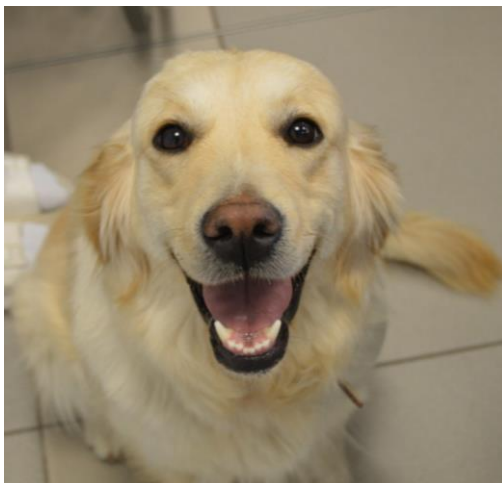
Petang

Narozeninová oslava

Mše svaté

Návštěva hospůdky

Bleší trh konaný od 21. 6. – 27. 6.

MEZINÁRODNÍ DEN DĚTÍ

Mezinárodní den dětí se slaví každoročně 1. června.

U příležitosti dne dětí jsou připravovány různé společenské a sportovní akce. Den dětí má za úkol upozornit světovou veřejnost na práva a potřeby dětí.

A jaká je jeho historie?

První podnět k založení dne, který by oslavoval děti, vznikl v Turecku při založení Národního shromáždění 23. dubna 1920 během Turecké války za nezávislost. Tehdejší ochránce národních práv Mustafa Kemal prohlásil, že důležitou součástí k budování nového státu jsou děti. Proto ustanovil 23. duben jako *Den dětí*, který obyvatelé Turecka slaví dodnes a je státem uznávaným svátkem.

Vyhlášení dne dětí, který by se slavil po celém světě, bylo poprvé doporučováno v roce 1925 na Světové konferenci pro blaho dětí. Den dětí však vyhlášen nebyl. Tato konference se konala 1. června 1925.

Ve stejný den se v San Franciscu konal festival Dračích lodí, na jejichž oslavu čínský generální konzul shromáždil mnoho čínských sirotek, aby poukázal na to, že by se společnost měla více zabývat blahem dětí. Tyto dvě významné události,

které se staly ve stejný den, určily datum oslav Dne dětí, který byl ale oficiálně vyhlášen později.

V roce 1949 Mezinárodní demokratická federace žen vyhlásila **Den pro ochranu dětí**. Důvodem k vyhlášení bylo masové zabíjení žen a dětí v Lidicích v roce 1942 a také ve francouzském Ouradouru v roce 1944. Datum oslav bylo ustanoveno na 1. červen, který připomíná sirotky v San Franciscu a první konferenci, zabývající se blahem dětí.

Den pro ochranu dětí se začal slavit rok po jeho vyhlášení a oslavy probíhaly každý rok. Některé státy převzaly datum a postupně se ze *Dne pro ochranu dětí* stal *Den dětí* nebo také jiným názvem Mezinárodní den dětí. Československo, později Česká republika také převzala toto datum a Mezinárodní den dětí se slaví na začátku června.

V roce 1952, kdy už se slavil Den pro ochranu dětí, usilovala Mezinárodní unie pro péči o dítě o vyhlášení dne, který by oslavoval výhradně děti. Na toto OSN zareagovala a v roce 1954 vyhlásila **Světový den**

dětí (Universal Children's Day).

Cílem vyhlášení bylo, aby každý stát jednou v roce upřel pozornost na nejmladší obyvatele. Účelem

vyhlášení byla také podpora dětí, poskytnutí dobrých podmínek pro jejich zdravý vývoj a přístupu ke vzdělání. Valným shromážděním OSN bylo všem státům doporučeno, aby oslavovaly děti ve stejný den. Datem oslav byl zvolen 20. listopad, a to proto, že v tento den v roce 1959 Valné shromáždění OSN přijalo Deklaraci o právech dítěte a ve stejný den v roce 1989 přijalo Úmluvu o právech dítěte.

Některé státy si i přesto ponechaly datum oslav na začátku června, jiné státy datum oslav přesunuly na listopad podle doporučení OSN a některé státy si ponechaly červnové datum a přijaly také oslavy dětí v listopadu.

Den dětí v Československu během 50. a 60. let

Předznamenáním oslav Mezinárodního dne dětí se v poválečném Československu stal „Týden dětské radosti“. První se konal ve dnech 16. – 23. června 1946, následně pak ve dnech 14. – 22. června 1947. Po únoru 1948 byl sice vyhlášen v týdnu mezi 9. a 16. květnem 1948, ale s tím, že *„děti se nebudou shromažďovat na veřejných podnicích a slavnostech. Týden dětské radosti bude především vyhlášením celoročního programu péče o dítě ve všech složkách národa“*. V roce 1949 se konal ve dnech 20. – 27. června společně s „Radostnými dny mládeže“ a „Tělovýchovnými dny“.

PRANOSTIKY

Co v červnu nedá do klasu, červenec
nažene v času.

Je-li červen mírný, nebude v prosinci
mráz silný.

Jaká parna se v červnu dostaví, tak se i
prosincové mraky postaví.

Netřeba v červnu o déšť prositi, přijde, jak
začne kositi.

Pláče-li červen a neoschne žitko, v
zajících, koroptvích budem mít řídko.

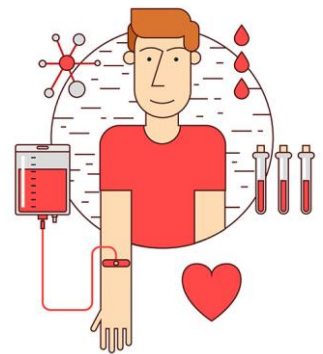

Červen mokrý a studený – bývají žně vždy zkaženy.

MEZINÁRODNÍ DNY ČERVNA

1. 6. – Mezinárodní den dětí
2. 6. – Mezinárodní den čistého ovzduší
4. 6. – Mezinárodní den dětí, které se staly obětí agrese
5. 6. – Mezinárodní den ptačího zpěvu, Den rozvoje a vzdělání dospělých, Světový den životního prostředí
8. 6. – Mezinárodní den oceánů
12. 6. – Světový den proti dětské práci
14. 6. – Světový den dárců krve
15. 6. – Mezinárodní den odpůrců vojenské služby
16. 6. – Den afrického dítěte, Evropský den židovské kultury
17. 6. – Světový den sdělovacích prostředků, Mezinárodní den proti rozšiřování pouští a sucha
20. 6. – Světový den uprchlíků
21. 6. – Evropský den hudby, Den hrdosti
23. 6. – Světový den házené, Mezinárodní olympijský den
26. 6. – Mezinárodní den podpory obětem násilí
27. 6. – Den politických vězňů, Světový den rybářství

PŘÍBĚHY PRO POTĚCHU DUŠE

Pohádka o stromu života

Není tomu ani tak dávno, kdy žil v jedné už velice vzdálené zemi strom, který nesl ovoce. Každý den k němu přicházeli lidé ze všech míst a jedli jeho plody.

Strom byl šťastný. Vážil si, že k němu lidé chodí a jedí jeho plody. Věděl, že je užitečný a tak každý den ráno rozkvétal a hned nato zrál jeho ovoce, aby jej mohli lidé jíst. Lidé se svými rodinami byli také šťastní a měli strom rádi. Vážili si ho. Ve slunečních dnech jim dokonce dopřál, aby si v jeho stínu mohli odpočinout. V koruně stromu zpívali ptáčky a vše bylo tak radostné a pokojné.

Jednoho takového radostného a pokojného dne, přišel do srdce mladého hochy zlý duch. Ten mladík se jmenoval Tyzád. Kde se ten zlý duch vzal, to nikdo neví. Ale jisté je že se z Tyzáda stal najednou někdo úplně jiný. Začal přemýšlet o tom, jak by to udělal, aby plody ze stromu, ke kterému všichni tak rádi chodí, byli jen jeho.

Tyzád má rodiče a sestru. Jsou to hodní lidé a jako všichni z okolí si váží života a jiných lidí. Nikdy by je ani nenapadlo to, co v poslední době napadá Tyzáda. Jeho otec Jošé pracuje jako slévač kovů a jeho maminka Eda plete a vyšívá, je moc šikovná. Sestra Nahad má Tyzáda moc ráda a taky díky tomu si jako první všimla, že se něco s bratrem

děje. Už si s ní nechodil hrát do stínu stromu. Přestal ho zajímat ptačí zpěv a nespěchal Nahadě na pomoc, když šli přes lávku, pod níž tekli jejich potůček. Tyzád stále více času věnoval sám sobě. Vysedával na lavičce a pozoroval lidi, jak s radostí chodí ke svému milovanému stromu. Už se neradoval z toho, že mohl pozorovat šťastné lidi. Naopak. Tyzád si přál, aby ten smích a přátelství všech lidí zmizelo. Vadilo mu, že jsou všichni k sobě milí a uctíví a že se k sobě chovají tak hezky. To všechno bylo způsobeno zlým duchem závisti. Náš nemocný a zlým duchem oklamáný Tyzád se rozhodl, že strom zničí.

Pod rouškou tmy, aby ho nikdo neviděl jej podtnul. Ovoce, které na něm zbylo, sebere a schová jen pro sebe. Zlý duch jakoby vyhloubil propast mezi Tyzádem a jeho blízkými. I Tyzád se odcizil sám sobě. Podťal strom, který byl všem dán, aby byli šťastní. Zbyl z něj jen pařez a pomalu vadnoucí koruna, kterou Tyzád zbavil posledních plodů.

Den poté nastalo mezi lidmi zděšení. Co se to stalo? Ach, kdo mohl být tak krutý? Lidé plakali, protože právě strom byl symbolem místního přátelství. To jen obelhaný Tyzád měl za to, že život bude mít delší a jen pro sebe, protože má ovoce stromu života.

Všichni lidé se domnívali, že z pařezu, který stále byl živí a svými kořeny čerpal z půdy živiny, může časem vyrůst strom nový. A tak se o něj začali s láskou starat. A Tyzáda mezitím začalo trápit zlé svědomí. Hříšný skutek jakoby se propadal a vzdaloval šťastnému

životu. Nahad velmi Tyzáda milovala a viděla, že se s ním stalo něco zlého. Tyzád opět seděl na lavičce a sledoval, jak někdo z lidí zalévá kořen stromu života. Nahad si sedla k bratrovi a sledovala tiše s ním.

„Tyzáde, všimla jsem si, že jsi nějaký jiný a cítím, že bych ti chtěla pomoci. Mám tě moc ráda bratříčku! My všichni tě máme moc rádi.“
„Měla bys mě ráda. i kdybys věděla, že jsem udělal něco zlého?“ ptal se Tyzád. *„Myslím, že ano Tyzáde.“* *„Každý přeci může udělat chybu. Jenže to musí umět přiznat. Bez přiznání není odpuštění. Alespoň tak to říkal tatínek, né?“* *„To já jsem Nahad podřal strom života a teď mám špatné svědomí. Chtěl jsem mít jeho ovoce jenom pro sebe. Byl jsem hloupí. Nevěděl jsem, že je to láska mezi námi a tím stromem. Teď všeho lituji.“* Nahad bratra objala a poradila mu, aby šel k otci a řekl mu vše, tak jak to pověděl jí. A tak se i stalo. Otec Tyzáda nehuboval. Objal ho. Tiše ho pohladil po tváři a řekl mu, že si váží jeho přiznání a odpouští mu. Tyzádovi spadl kámen ze srdce. Všichni lidé se to také dověděli a byli rádi, že vše dobře dopadlo. Vždyť takový zlý duch by mohl natropit velké škody a zničit mnoho životů. Tyzád měl štěstí, že tam kde žil byla všude kolem láska. Láska, která zlého ducha doslova vyhnala.

ZE SVĚTA ZAJÍMAVOSTÍ

20 faktů o lidském těle

1 - Když čtete román, ve kterém je asi 100 000 slov (cca 300 stran), vaše oči jdou na stránkách po cestě o délce jednoho kilometru.

2 - Jeden lidský vlas unese váhu jablka.

3 - Každý člověk má jedinečný otisk jazyku.

4 - Váš mozek neustále dostává až 100 milionů informací pocházejících z očí, nosu, uší a kožních receptorů v těle.

5 - Existují lidé, kteří mají od narození uši, které jím rostou od krku nebo hrudníku.

6 - Chlupy na mužské bradě rostou rychleji než kterékoliv jiné části jeho těla. Kdyby se muž celý svůj život neholil, délka jeho vousů by byla 9 metrů.

7 - Placenta, která zajišťuje stravování embrya, je jediným orgánem, který se vyvíjí poté, co se člověk plně zformuje. S

narozeným dítětem se odtrhne, a když žena znovu otěhotní, tak se tvoří nová placenta.

8 - Vlasy chytrých lidí obsahují větší množství minerálů, mědi a zinku než vlasy u hloupějších lidí.

9 - Je známo, že jen několik set lidí na světě má vzácnou krevní skupinu AB. Osoba s touto krevní skupinou nemůže přijímat krevní transfúze a nemůže mít krev dalších skupin, takže při operaci, je třeba připravit její vlastní krev.

10 - Většina lidí ztratí během života mrkáním tolik času, jako jedením - celkem zhruba 5 let.

11 - Některé látky způsobují nezvyklé zbarvené moči: Pokud budete například jíst hodně rebarbory, bude vaše moč oranžová a červený rybíz jí zase zbarví do červena.

12 - Pokud byste spojili všechny řasy, které vám za celý život vypadly, délka by dosáhla 30 metrů.

13 - Každý den ztratíte zhruba dvě miliardy kožních buněk, což odpovídá váze 2 kg za rok.

14 - Dříve si lékaři mysleli, že apendix nemá v těle žádnou funkci. Ale v roce 2007 vědci zjistili, že díky němu ve střevě vznikají nové bakterie.

15 - Každý člověk je prvních třicet minut v počátku těhotenství své matky jednoduchou buňkou.

16 - Čím jste starší, tím je váš mozek lehčí.

17 - V čím chladnější místnosti spíte, tím větší je pravděpodobnost, že budete mít zlé sny. Proto je dobré spát v teple!

18 - Jestli budete řezat cibuli a jíst zároveň chleba nebo žvýkačku, tak nebudete chtít plakat.

19 - Každý dvacátý člověk má navíc jedno žebro.

20 - Uši většiny lidí rostou tempem čtvrt centimetru za rok.

ROZHOVOR

Rádi bychom Vám prostřednictvím Děčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se denně setkáváte. V následujícím rozhovoru se nám představí **zdravotní sestra**:

JITKA MICHÁLKOVÁ, Dis.

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?
Jmenuji se Jitka Michálková. Je mi 24 let. Bydlím ve Velkém Meziříčí v rodinném domku se sourozenci, rodiči a mým štěňátkem Scoobym. Vystudovala jsem Střední a Vyšší zdravotnickou školu ve Žďáře nad Sázavou. V domově pracuji již od podzimu roku 2016 jako pečovatelka a jarem 2021 jsem změnila pozici na zdravotní sestru.

Co se Vám na práci v domově líbí?

Že kolegyně se ke mně chovají ohleduplně a vstřícně na to, že jsem v začátcích.

Co ráda děláte ve volném čase?

Mazlím se se psem a chodím do přírody.

Na jaké místo byste se ráda podívala a proč?

Letos plánuji Norsko, pokud situace dovolí.

Jak by vypadal Váš ideální den?

Vzbudím se a odjela bych s pejskem někam daleko bez sociálního kontaktu.

Co byste si nejvíce přála?

Zdraví a pohodu pro všechny.

KVÍZ:

Nejoblíbenější jídlo – svíčková

Nejoblíbenější barva – šedá

Nejoblíbenější roční období – zima

Nejhezčí dovolená – Amsterdam

Nejoblíbenější květina – šedá

Nejoblíbenější film – komedie

Nejoblíbenější místo v domově – sesterna

VTIPY

A: „Kolik vážíš?“

B: „S brýlemi 120 kg.“

A: „A bez brýlí?“

B: „To nevím, bez brýlí nevidím na váhu.“

NÁPLAST NA KUŘÍ OKO

Paní učitelka mi nechtěla uvěřit, že mám 36 mazlíčků, tak jsem jí ukázala fotku akvářka. No... Ta koukala, jak jsem tam ty štěňata narvala.

„Pane doktore, trpím rychlým zapomínáním.“

„A jak jste na to přišel?“

„Na co?“

Ptá se u učitel autoškoly své žákyně:

„Proč máte, slečno, vždycky otevřené dveře, když startujete?“

„Přece aby mohl naskočit motor.“

ZLATÝ POLOMÁČENÝ

Z KUCHYNĚ

Med

Med je nejdůležitější včelí produkt už stovky let. Sladíme jím čaj, perníčky a dáváme lžičku medu do mléka na klidnější usínání. Zatímco v minulosti byl spíše lahodnou potravinou, po druhé světové válce se začaly provádět různé testy na jeho léčebné účinky s fantastickými výsledky.

Jak se tvoří?

Včely létavky nosí do úlu nektar a medovici ve svých medných váčcích. K naplnění medného váčku o velikosti špendlíkové hlavičky musí včela navštívit cca 1000 květů. Sladké kapky nektaru či medovice pak v úlu předají dělnicím, které ho uloží do buněk. Další včely jej opět nasávají a ukládají do jiných buněk, přičemž každá včela tak do nektaru přidá potřebné enzymy a aminokyseliny ze svých žláz, čímž dochází k jeho obohacování a štěpení na jednoduché cukry. Opakovaným nasáváním a vyvrhováním sladiny do plástů zároveň dochází k odpařování vody.

Když je tímto procesem nektar dostatečně zahuštěn (asi na 30 % vody), je uložen do buňky v plástvi. Z nezralého medu se v buňkách

dále odpařuje voda – tento proces dělnice urychlují intenzivním máváním křídel, které vytvoří vzdušné proudění, díky němuž se voda snáze odpařuje. V plástvi med postupně zraje a získává konzistenci, kterou známe, tento proces trvá i několik dnů.

Vzhledem k velkému množství odpařené vody musí včelky na určité množství medu nasbírat až pětinasobek nektaru! Když vlhkost medu

dosáhne cca 17 %, je v buňkách zavíčkovan. Takto uložený a zakonzervovaný med slouží včelkám jako zdroj potravy a umožňuje jim přežít zimní období. Průměrné včelstvo spotřebuje za zimu asi 15 - 20 kg medu.

Medonosné rostliny

Za medonosné rostliny považujeme lípu, akát, levanduli, pohanku, ...

Včely ovšem na rozdíl od zemědělců ocení i plané rostliny, například zlatobýl. Mimořádným množstvím nektaru oplývají komonice bílá a dobromysl, z jednoho hektaru plochy s těmito rostlinami se dá získat i pět set kilogramů medu.

A proč vlastně rostliny nektar produkují?

Lákají na něj své opylovače - včely, čmeláky, vosy, brouky apod., kteří na svém těle roznášejí pyl a tím rostlinám na oplátku za životodárnou tekutinu zajišťují opylení.

Pro jeden kilogram medu musí včely navštívit několik milionů květů a uletět dohromady přibližně 150 000 kilometrů. To je stejná vzdálenost, jako kdyby letěly čtyřikrát kolem Země.

Proč med tuhne?

Krystalizace neboli tuhnutí medu je přirozená vlastnost medu při jeho dozrávání. Krystalizovaný med si zachovává všechny dobré vlastnosti medu a není nijak znehodnocen. Rychlost krystalizace medu závisí na množství glukózy, které mají nejvíce květové medy, proto začínají tuhnout už po několika týdnech od vytočení. Výjimku tvoří čistý akátový med, který nekrystalizuje vůbec. Medovicový med krystalizuje až po několika měsících. Původní tekutost můžete medu vrátit mírným zahřátím ve vodní lázni s teplotou nejvýše 40 °C.

Květový med: vlevo čerstvě vytočený, uprostřed krystalizovaný (rok po vytočení) a vpravo pastovaný.

A jaké jsou účinky medu?

- 1) Léčí onemocnění srdce a vysokého tlaku
- 2) v případech sklerózy pomáhá rozmixovaná šťáva z cibule a medu
- 3) léčí infekce horních dýchacích cest
- 4) uleví při kašli, uklidňuje, přináší dobrý spánek
- 5) je nápomocný při průjmeh, salmonelóze nebo pásového oparu
- 6) vylepšuje činnost svalů, podporuje činnost jater
- 7) díky vysokému obsahu antioxidantů med zabrání tvorbě cholesterolu
- 8) med zlepšuje krevní oběh a prokrvení věnčitých cév
- 9) med se dobře osvědčil při pooperačních
- 10) stimuluje regeneraci tkání a snižuje zjizvení hojených ran
- 11) má blahodárné účinky na pleť, zvláčňuje, hydratuje

Autor: Terezie Hlouchová, DiS., nutriční terapeutka

HÁDANKA

Sběratelská burza

Ve škole několik spolužáků uspořádalo sběratelskou burzu kartiček s hokejisty. Martin by chtěl mít co nejvíce kartiček s Jágrem, ale má jen jednoho Haška. Jak má měnit, aby získal co nejvíce kartiček s Jágrem?

Podaří se mu získat všechny, nebo mu nějaká unikne?

Platí, že s každým může měnit jen jednou.

Jenda dá Jágra za Ovečkina

Libor dá Jágra za Haška

Pavel dá Reichela za Haška

Filip dá Plekance a Lemieuxa za Reichela

Karel dá Jágra za Plekance

Radek dá Gretzkyho a Ovečkina za Lemieuxa

Ondra dá Jágra za Gretzkyho

Michal dá Ovečkina a Haška za Jágra.

Řešení:

Řešení je v zásadě jen jedno, ovšem s tím, že na pořadí “koncových” obchodů už nezáleží. **Martinovi se podaří získat právě tři Jágry.**

Pořadí pak může být takovéto: **Pavel, Filip, Karel, Radek, Ondra,**

Jenda Výchozí stav: Hašek

- 1) Pavel – Reichel
- 2) Filip – Plekanec, Lemieux
- 3) Karel – Jágr, Lemieux
- 4) Radek – Jágr, Gretzky, Ovečkin
- 5) Ondra – Jágr, Jágr, Ovečkin
- 6) Jenda – Jágr, Jágr, Jágr

SEZNAM ZDROJŮ

Mezinárodní den dětí: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_den_d%C4%9Bt%C3%AD;
<https://ruskiymir.ru/en/news/225557/>; <https://cz.pinterest.com/pin/482025966361380016/>;
https://ceskolipsky.denik.cz/zpravy_region/jak-jsme-zili-v-ceskoslovensku-mezinarodni-den-deti-20190530.html;
<https://www.tichezpravy.cz/vite-proc-se-slavi-mezinarodni-den-deti/>; <https://cz.pinterest.com/pin/740419994971505510/>;
<https://www.gmvv.cz/school-life/clanky/aktuality/item/1063-mezinarodni-den-deti>

Mezinárodní dny, pranostiky: <http://svatky.centrum.cz/svatky/vyznamne-dny/cerven/>; palmknihy.prirucka-koseni.201068.prev.pdf; <https://www.tyden.cz/rubriky/relax/zvirata/hejna-koroptvi-krepelky-i-zajici-divoci-kone-vraceji-do-krajiny-drobnou-zver.500169.html>; <https://www.slepicar.cz/203-psenice-10-kg.html>;
<https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cerven>; <https://dlonline.cz/jak-si-zaridit-rybarsky-listek/>; <https://www.nemocnice-melnik.cz/doplnekove-sluzby/darci-krve/>; <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/ostravan-zada-u-soudu-odskodneni-kvuli-znecisteni-ovzdusi.405914.html>

Vtipy: www.loupak.cz, www.fungate.cz, www.tycico.cz, <https://www.alik.cz/v/vsechny>

Příběhy pro potěchu duše: <http://harvy.txt.cz/clanky/25355/pohadka/>; <https://dantek.cz/strom-zivota-foto1-bez-ramu>

Blahopřání: <http://www.apartman-miky.cz/>; <https://pixers.cz/fototapety/vlci-maky-kvetiny-hranice-42681861>

Výročí a regionální osobnosti: <http://www.knihovnatr.cz/cze/sluzby/vyroci-a-regionalni-osobnosti-cerven-2021/>

Hádanka: <https://mozkolam.cz/slovni-hlavalamy/logicke-ulohy/sberatelska-burza/>; <http://forum-hokej-karty.cz/viewtopic.php?f=58&t=4876>

Ze světa zajímavostí: <https://ifenomen.cz/zajimavosti/20-zajimavych-faktu-o-lidskem-tele>;
<https://www.zdravestrovani.eu/co-vsechno-nam-muze-prozradit-jazyk-o-nasem-zdravi/>; <https://www.vlasy.cz/minerality-a-stopove-prvky-pro-zdrave-vlasy/>; <http://www.nehtovy-design.cz/>;
<https://cz.pinterest.com/danielahoudov/kreslen%C3%AD-mu%C5%BE/>; <https://www.gustoacademy.cz/suroviny/cibule-zluta-305243>

Z kuchyně: <https://www.pleva.cz/advisor/co-je-to-vlastne-med>